

Sammenslutning noget, vil det ikke blive en almindelig Katastrofe, hvor man mister en Del af, hvad man ejer, men saa vil en hel Mængde Mennesker blive drevet bort fra Hus og Gaard. Jeg ser derfor en vis Fare i, at Lovgivningsmagten skulde fremme Oprettelsen og Driften af saadanne Kasser.

Med Hensyn til Kassernes Virksomhed hedder det — og deraf fremgaar det, at det er ren Bankvirksomhed, de driver —, at de modtager Medlemmernes Driftsmidler som Indskud paa Checkkonto til at anvende til Medlemmernes daglige Omsætning og deres overskydende Midler som Indlaan paa Opsigelse, og man udlaaner dem i Form af Driftslaan, Afdragslaan, Kassekreditter eller lignende Driftslaan. Det er jo rent bankmæssige Opgaver, som disse Kasser saaledes udfører. Det hedder endvidere, at en af de væsentligste Opgaver er at lette de mindre bemidlede Medlemmer Adgang til Laan. Ja, dette med, at det er en af deres fornemste Opgaver at give de mindre bemidlede Adgang til Laan, lyder jo meget smukt; men at det er lige saa farligt, som det er smukt, kan vi alle sammen være enige om, thi det er netop den mindst bemidlede, som det altid er farligst at laane, og det er jo heller ikke altid det bedste, at han har saa uhyre let ved at laane. Jeg kender ikke de nærmere Regler for saadanne Udlaan eller, hvilke Garantier man stiller i saa Henseende, men jeg forstaar af disse Udtalelser, at saadanne Kasser arbejder paa et meget skrøbeligt og saare farligt Grundlag. Jeg ser heller ikke den store Nytte, man enkelte Steder mener vil opnaas ved at begunstige disse Kasser med en Særstilling, saaledes at de skal kunne virke uhindret, uden Kontrol og uden Inspektion fra Statens Side som andre Pengeinstitutter; det ser jeg slet ikke, for Landmændene har jo dog deres Sparekasser, og de har desuden deres Andelsbank, og den kan organiseres nøjagtigt, som man vil have det.

Jeg finder det ganske naturligt, at Landmændene vil have deres egen Bank; den kan have Filialer i alle Egne af Landet, og jeg ser ikke rettere end, at et Pengeinstitut som Andelsbanken, for saa vidt den søger at administrere Midlerne for Landbruget rundt omkring i hele Landet, er en berettiget og fuldt forsvarlig Institution; men den maa underkastes Kontrol som alle andre Banker. At man ved Siden heraf skulde skabe en Række Smaakasser, ikke en Gang en Laanekasse for et Sogn eller for en By, men maaske for nogle Udflyttere ude paa en Mark, hvor man ganske ukontrolleret modtager Penge og udlaaner dem,

forekommer det mig imidlertid, neppe nogen her i Landet kan være særlig interesseret i. Jeg siger ikke dette for paa nogen Maade at ville fortrædige de Herrer Landmænd, men jeg kan ikke se andet end, at dette er et fuldstændig anarkistisk Uføre, at dette System med Frihed uden Kontrol af nogen Art til syvende og sidst vil rumme en Fare for Landmændene selv. Der vil sikkert ogsaa mellem Landmændene findes Folk, der ikke har godt af at laane Penge. Det vil det ærede Medlem Hr. Pinstrup vist indrømme. Saadanne Folk findes jo i alle Samfundsklasser, og det er ikke godt, at der er alt for let Adgang til at laane Penge. Jeg synes derfor ikke, man skal undtage disse Kasser fra Loven, selv om det ønskes; jeg vil i alt Fald fraraade det, selv om jeg ikke vil være uvillig til maaske at gaa med til at ændre visse Bestemmelser.

Vi kommer her til Spørgsmaalet om store og smaa Banker. Den sidste ærede Taler Hr. Elgaard syntes jo at have megen Uvillie mod de store Banker, og det ærede Medlem Hr. Aksel Jensen havde stor Forkærlighed for de smaa Banker. Selvfølgelig bør der overalt, hvor der virkelig er Trang til en Bank, være en saadan, og det kan jo derfor ikke alt sammen være store Banker. Men det er lige saa naturligt, at der i de store Byer kommer store Banker, og hvis Danmarks Erhvervsmuligheder skal udnyttes, kan man ikke have lutter Smaabanker, idet en lille Bank ikke er i Stand til at finansiere store Foretagender. Forholdet har jo ogsaa nogenlunde reguleret sig selv. Og naar man nu ønsker, at der skal ydes Begunstigelse til Smaabankerne fremfor de store Banker, vil jeg dertil sige, at i og for sig er det ikke noget naturligt Krav. Det er ikke rigtigt, naar den sidste ærede Taler fremhævede, at det særlig var de store Banker, der var brudt sammen. Af de ca. 40 Sammenbrud har kun de 4—5 ramt Storbanker. Resten er smaa eller mindre Banker. At de store Banksammenbrud her i København har medført store Tab, anerkender jeg selvfølgelig fuldt ud, men det foreliggende Forslag yder jo ogsaa de mindre Banker Begunstigelse, saaledes med Hensyn til Likviditeten. Banker med en Aktiekapital paa over 5 og over 20 Millioner skal have en likvid Kassebeholdning paa 3, henholdsvis 4 pCt., medens mindre Banker kun skal have en likvid Kassebeholdning paa 1½ pCt., og ret længere kan man dog ikke komme ned end til 1½ pCt. Jeg synes derfor, Regeringen ogsaa paa dette Omraade har taget et billigt Hensyn; men kan man paa anden Maade finde rimelige og forstan-